

Naam : Veenpolder wandeltocht

Datum : 13-12-2014

Start : SCC De Pomp te Bantega

Op zaterdag 13 december 2014 start de vijfde wandeltocht in de 42e winterserie wandeltocht in Bantega.

Dit dorp behoort sinds 1 januari 2014 tot de gemeente De Friese Meren.

De start van de wandeltocht is in het Sociaal Cultureel Centrum De Pomp.

De naam verwijst naar oudere tijden toen er in de steden en dorpen nog geen waterleiding was. In het midden van die dorpen stond vaak een pomp waar iedere inwoner water kon halen. Deze pompen werden een sociaal middelpunt waar veel dorpelingen elkaar ontmoetten. Vandaar de naam "DE POMP".

Vanaf 1971 was De Pomp een jeugdsoos, die alleen in het weekend open was. Maar in 1980 kreeg het de beschikking over een nieuw onderkomen. Omdat na een korte maar hevige burgeroorlog in Bantega het christelijk en openbaar onderwijs met elkaar fuseerden en een onderkomen vonden in een nieuw schoolgebouw. Het daardoor vrijgekomen gebouw van de christelijke basisschool werd de nieuwe locatie van De Pomp. Het gebouw werd toen ook ingericht als dorpshuis. Maar door het intensieve gebruik bleek het gebouw te klein en niet meer aan de eisen te voldoen. Een grote verbouwing/uitbreiding werd gerealiseerd met behulp van het plaatselijke bouwbedrijf, maar zeker voor een zeer belangrijk deel ook door vele vrijwilligers. Klaar voor de toekomst heropende De Pomp haar deuren op 23 februari 2002.

Hoewel er direct na de start een splitsing is, gaan beide afstanden door de polders richting het Tsjûkemar (Tjeukemeer). Aan dit meer bij het gemaal van Echten, staat het standbeeld van Tsjûke en March.

Hier staat een verklaring over het ontstaan van de naam het meer. Er zijn twee lezingen. In de eerste lezing lopen twee boerinnen terug van het melken naar huis. Toen ze een brandje ontdekten weigerde de boerin, die de melk droeg, de brand te blussen. De ander schold haar uit voor Tsjûke, een hondennaam. De naam is een eigen leven gaan leiden en zou gebruikt zijn voor het later ontstane meer. In de tweede lezing raakten twee zusjes elkaar in de rook van een brand kwijt. Zij bleven naar elkaar roepen: "Tsjûke" en "March", hun stemmen bleven nog lang hoorbaar en vormden aaneengeklonken Tsjûkemar.

De beide afstanden komen weer bij elkaar aan de oever van dit meer in het dorp Oosterzee. Hier is de eerste rust in cafe restaurant Tjeukemeer. Het dorp bestaat uit twee kernen namelijk Oosterzee-Buren en Oosterzee-Gietersebrug (naar de Gietersen, inwoners van Giethoorn die hier kwamen wonen).

Oosterzee-Buren was ooit een zelfstandig dorp en de woonplaats van de grietman. Het voormalige rechthuis van de grietenij, De Beverkooy, staat op de hoek van de Buren en de Molenweg. In het dorp bevindt zich een monument voor de stins Roordastate die hier vanaf 1651 heeft gestaan. Het neoclassicistische kerkje uit 1860 heeft een klok uit 1498.

In Oosterzee-Gietersebrug werd tussen 1750 en 1825 op grote schaal turf gewonnen in de laagvenen ten zuiden van Oosterzee. Ondernemers en veenwerkers kwamen vaak uit de buurt van Giethoorn vandaar de naam Gietersebrug.

In Gietersebrug valt de pijp van de voormalige zuivelfabriek Novac op. De fabriek die van 1891 tot 1992 zorgde voor veel werkgelegenheid in Oosterzee.

Beide routes voeren de wandelaars naar de volgende rust in de "Fryske Pub" in Echterbrug. Dit dorp

vormt samen met Delfstrahuizen één woonkern. Het dorp is gesplitst geraakt doordat tot 1984 de gemeentegrens met Haskerland door de Pier Christiaansloot liep. Deze sloot is een belangrijk toeristisch vaarwater. Het vormt de verbinding tussen in het zuiden de Kop van Overijssel met onder andere de Weerribben en richting het noorden is het de toegang tot de Friese meren.

Aan deze sloot ligt het hotel-restaurant De Tjongervallei. Dit gebouw was van oorsprong een zuivelfabriek. Evenals in Oosterzee was rond de eeuwwisseling (1900) de situatie in Echtenerbrug niet erg rooskleurig. De turfwinning had veel arbeiders aangetrokken, maar kreeg in die periode concurrentie van de steenkolenwinning. De armoede en werkeloosheid waren groot en er heerste onrust. Veel arbeiders verruilden de turfwinning voor het boerenbedrijf. Er ontstond hoe langer hoe meer behoefte aan een coöperatieve zuivelfabriek, die in 1899 onder de naam "De Eendracht" werd gebouwd. Helaas kwam er op 29 oktober 1965 een einde aan de zuivelindustrie in het dorp. Vooral voor de werkgelegenheid in de omgeving was de sluiting een grote klap. Bij De Novac in Oosterzee konden nog wel verschillende mensen aan het werk. Verder kon ook een flink aantal mensen bij Douwe Egberts te Joure aan het werk komen. Nadat het pand voor diverse doeleinden gebruikt was kreeg het in 1986 de bestemming als recreatiebedrijf onder de naam "De Tjongervallei".

Na Echtenerbrug is er een tweede splitsing en gaat de 35 km langs de Pier Christiaansloot naar de Tjongerbrug en via de weg terug richting Delfstrahuizen, waar de 25 km er weer bij komt. Daarna gaan beide afstanden via schelpenpaden terug naar Bantega.

Wij hopen dat iedereen een prettige wandeling zal hebben.

Bauke en Tine de Vries